

Winter's Bone

Sjuttonåriga Ree har varit tvungen att hoppa av skolan för att ta hand om sin familj. Hennes kriminella pappa är försvunnen och om hon inte kan hitta honom riskerar familjen att förlora det enda de har, sitt hus. "Winter's Bone" är en avskalad thriller från det amerikanska samhällets baksida. En film som förenar engelsk känsla för diskbänksrealism med amerikanska berättartraditioner. Ett starkt drama om ansvar, blodsband och rättvisa.

Rekommenderad från åk 9 & gymnasiet

EN FILMHANDLEDNING AV
PER ERICSSON

Handling

I ett ruckelliknande litet hus i skogen bor en familj bestående av tonårstjejen Ree, småbarnen Ashlee och Sonny samt deras deprimerade mamma. Det är Ree som sköter hushållet, lagar maten och ser till att syskonen kommer till skolan. Självt har Ree varit tvungen att hoppa av skolan för att sköta hushållet. Mamma är för sjuk. Pappan är kriminell och försvunnen.

Det är knapert med pengar. Ree försöker få maten att räcka så långt som möjlig men tvingas ändå be grannarna om hjälp då och då. Men det ska bli ännu värre.

Polisen dyker upp och berättar att Rees pappa Jessup har satt huset som borgen för att få komma ut ur fängelset i väntan på sin rättegång. Nu är han försvunnen och om han inte dyker upp till sitt förhör så kommer borgensman-

nen att ta huset från familjen.

Ree inser att hon måste hitta pappan och går hem till sin jämnåriga kompis Gail, som är gift och har barn, för att fråga om hon kan låna deras bil för att leta efter sin pappa. Men Gails man säger nej. Ree fortsätter då hem till sin farbror Teardrop och hans sambo. Farbrodern, som också lever i lagens yttre träskmarker, är hotfull och avvissande och säger att Ree inte ska ge sig ut och leta efter Jessup, det kan vara farligt.

Ree lyder inte sin farbror utan fortsätter sitt sökande. Efter att ha besökt sin pappas gamla kumpan Little Arthur hamnar hon hemma hos Blond Milton, hela den kriminella släktens ålderman och skräckinjagande ledare. Ree träffar Merab, en av Blonds döttrar. Hon är väldigt misstänksam och avvissande och säger åt Ree att gå hem igen, för hennes eget bästa.

Hemma i stugan blir Ree upphämtad av sin granne som tvingar henne med i sin bil. Han visar ett hus som brunnit upp och att säger att det var där som någon senast såg Jessup. Ree tror inte på det. Hon vet att hennes pappa försörjde sig på att koka metamfetamin, en process som är väldigt farlig och lätt kan explodera men att han var bra på det och varsam.

Hemma vid huset lär Ree sina småsyskon att skjuta för att kunna jaga mat. Gail kommer förbi och säger att hon har lyckats övertyga sin man om att låna ut bilen. Ree och Gail åker iväg och söker upp April, som varit hennes pappas älskarinna. April säger att hon inte vet något om Jessups försvinnande men att hon träffade honom för ett tag sedan och att hon då märkte att något var fel. Han var inte sig själv.

Farbror Teardrop berättar att polisen hittat Jessups bil, uppbänd men utan kropp. Ree förstår att hennes pappa är död eller borta. Teardrop ger henne lite pengar och ber henne göra sig redo för att förlora huset och snabbt sälja den lilla skog de har. Ree börjar tappa modet och försöker vädja till sin frånvarande mamma om hjälp, utan framgång.

En borgensman söker upp Ree, han är på jakt efter Jessup för att få tillbaka sina pengar. Om inte Jessup dyker upp, eller att man kan bevisa att han är död, så kommer de beslagta huset inom en vecka. Borgensmannen berättar ytterligare en sak, att någon kom och kontant betalade de pengar som saknades för Jessups borgen. Borgensmannen menar att det verkar som om någon snabbt ville få ut Jessup ur häktet.

Ree bestämmer sig för att konfrontera Blond Milton igen, kosta vad det kosta vill. Hon ropar efter honom på en boskapsmarknad men utan framgång. Då beger hon sig hem till Merab igen. Den här gången är mottagandet än mer hotfullt och Ree attackeras och dras av flera kvinnor in i en lada. Där väntar även männen i familjen. Ree försöker få deras sympati genom att säga att hon inte behöver veta sanningen om sin pappa eller är ute efter hämnd men att hon behöver kunna bevisa att hennes pappa är död för att rädda huset och förhindra att hennes småsyskon hamnar i fosterhem. Då dyker Teardrop upp och hämtar Ree, han säger till alla närvarande att han tar ansvar för att hon inte ska ställa till något. I bilen berättar Teardrop att Jessup, ställd inför ett långt fängelsestraff, hade börjat prata med sheriffen. Och att det är därför han är död.

Ree börjar bli desperat. Ree går till en armérekryterare, för att gå med i militären och få de 40 000 dollar som armén lockar med till alla nyrekryteringar. När hon får reda på att hon inte får pengarna direkt och att hon inte kan ta hand om barnen samtidigt så bestämmer hon sig för att avvakta.

En nervig Teardrop drar med sig Ree ut på en ny jakt efter ledtrådar men utan lycka. På väg hem blir de stoppade av sheriffen som ber Teardrop att stiga ur bilen. Men Teardrop vägrar och anklagar istället sheriffen för att ha berättat att Jessup var redo att tjalla och på så sätt fått honom dödad. Teardrop visar sitt gevär och startar bilen. Sheriffen låter honom åka.

Ree börjar förbereda sig på att behöva lämna huset när hon får besök av Merab och hennes kvinnliga släktingar. Merab tycks ha dåligt samvete och säger att de ska hjälpa Ree och de tar med henne till platsen där Jessups kropp är gömd. Han ligger nedsänkt i ett avlägset träsk. De lokaliserar kroppen och Merab ger Ree en motorsåg för att säga av händerna på pappan och på så vis bevisa att han är död. En gråtande Ree klarar inte av att dra igång motorsågen utan Merab måste göra det. Dagen efter går Ree till polisen med pappans avsågade händer i en påse och säger att någon kastat upp dem på hennes veranda.

När det är bevisat att pappan är död dyker oväntat borgensmannen upp igen och betalar tillbaka pengarna som betalats för Jessups borgen. En oväntad men välkommen gåva. Filmen slutar i en slags familjelycka där Teardrop kommer med kycklingar och klinkar på Jessups gamla banjo tillsammans med Ree och småbarnen.

Stil och genre

"Winter's Bone" är en film som blandar drama med en kriminalhistoria. Det är på samma gång en skildring av en familjs kamp för överlevnad och en klassisk mordhistoria. Drivet i berättelsen finns såväl i vår egen nyfikenhet att få reda på vad som hänt Rees pappa som i oron över vad som ska hända Ree och hennes syskon. Regissören Debra Granik fördjupar sin berättelse ytterligare genom att låta samhällets strukturer påverka filmens historia och stil. Många engelska filmare (som Ken Loach och Mike Leigh) har blivit associerade med en stil som brukar kallas diskbänksrealism och som förknippas med socialt engagerade filmer i vardagsmiljöer. Granik tycks vara influerad av samma känsla av autenticitet i socialt utsatta miljöer samtidigt som "Winter's Bone" på många sätt också är en modern western. Där Ree är den klassiska ensamman anti-hjälten som tvingas ge sig ut och kämpa mot bovar i en värld som drivs av råhet, heder och civilisationens kamp för överlevnad.

- Vad är "Winter's Bone" för typ av film? Är det en thriller? Vad finns det i så fall för segment eller detaljer som man förknippar med thrillers? Vad finns det för detaljer som gör att den inte känns som en thriller, utan kanske snarare är ett "diskbänksrealistiskt" drama?

- Är det korrekt att påstå att "Winter's Bone" är en modern western? Vad tycker eleverna det finns för detaljer som stämmer, vad stämmer inte?

"Winter's Bone" ser verkligen ut som en berättelse om ett samhälle där livet mest handlar om överlevnad, inte klassiska amerikanska drömmar och där det är lätt att fly in i drogträsket för att döva verklighetens pockande problem. Det är exempelvis tydligt i regissörens skildring av naturen.

Ree och hennes familj bor i en enkel stuga som i en annan film skulle kunna upplevas som en romantisk skogsstuga för helgrekreation. Graniks bilder är inte så förskönande. Det är likadant med hennes naturbilder. Skogen är långt ifrån frodig, lockande eller romantisk. Istället skildrar Granik en skog som är lika karg som människorna.

- Hur upplevde eleverna filmens stil? Vad tyckte de om miljöerna, färgerna, människornas utseende och naturen?

- Eget skapande: Be eleverna göra egna bilder som framställer en miljö på två olika sätt, t ex en skog. Det kan exempelvis vara en bild/film som är hotfull och en som är inbjudande. Diskutera vad det är som gör att samma sak/miljö kan upplevas olika beroende på tillfälle och presentation.

Verklighet möter fiktion

"Winter's Bone" bygger på en bok av Daniel Woodrell med samma namn. Woodrell är en kritikerhyllad författare vars böcker ofta beskrivs som "country noir". En beskrivning som syftar på att hans böcker oftast handlar om brott på landsbygden. De flesta böckerna utspelar sig kring West Plains i Missouri där Woodrell själv bor. Ett

geografiskt område som kallas "The Ozarks" eller Ozark-platån. Det är även där som historien i "Winter's Bone" äger rum. Woodrell brukar jämföras med författare som Cormac McCarthy som skrivit böckerna bakom filmer som "No Country for Old Men" och "Vägen".

Daniel Woodrell ska ha baserat släkten Dolly i "Winter's Bone" på en verklig kriminell familj i Ozarkerna och han planerar att skriva ytterligare historier med Dolly-familjen i fokus. Precis som i "Winter's Bone" försörjer sig verklighetens Dolly's på att tillverka och sälja metamfetamin.

Metamfetamin är en drog som liknar amfetamin men som är mycket starkare och mer beroendeframkallande. Den kan framställas genom att på kemisk väg utvinna ämnet ur läkemedel som i vissa länder, t ex USA, säljs receptfritt. En sådan tillverkningsprocess är mycket farlig och de gaser som utvecklas kan lätt leda till explosioner. Det är alltså sådan drogtillverkning som Jessup "jobbat" med i "Winter's Bone" och det är därför ganska lätt att anta att han skulle ha kunnat omkomma i en explosion. Metamfetamin är starkt beroendeframkallande men effekterna av drogen inkluderar eufori och minskad hungerkänsla. Det är en drog som har blivit väldigt efterfrågad i vissa områden i USA, som i "The Ozarks".

- Det är inte ofta vi ser USA skildrat på det karga sätt vi ser i "Winter's Bone". Hur upplevde eleverna miljöerna och personerna? Kändes de trovärdiga? Var det den bilden de förknippar med USA? Ett tips för att gå vidare är att gå till den kollektivt finansierade amerikanska tv-kanalen PBS. De har gjort en dokumentärserie som heter "Country Boys". Den följer två tonårspojkar i en övergiven gruvbygd i Appalacherna i USA. En värld som på många sätt motsvarar den som Ree lever i. Det går att titta på programmen online: <http://www.pbs.org/wgbh/pages/frontline/countryboys/>

Ree kämpar med att få mat på bordet, det är en ganska tydlig indikation på att vara fattig. Enligt amerikanska regeringens undersökningar är cirka 10-12 % av den amerikanska befolkningen fattiga. Det innebär omkring 35 miljoner amerikaner. Samtidigt handlar det naturligtvis om vilken definition man väljer att sätta på fattigdom och

alla har det inte lika kärvt som Ree.

- Hur ser det ut i jämförelse med Sverige? Vad innebär det att var fattig i Sverige?

- Amerikanska armén lockar med 40 000 dollar till de som rekryteras. Sedan tidigare har militären varit ett sätt att finansiera sina studier, genom att göra några år i militären får man sin utbildning betald. Vad tror ni att dessa belöningsystem får för konsekvenser? Hur ser demografin ut inom den amerikanska militären?

På PBS sida om tv-programmet "Country Boys" (som nämns ovan) skriver forskaren Cynthia M Duncan om vad som format fattigdomen i Appalacherna där den historien utspelar sig, men hennes slutsatser är generella. Hon säger att det är en stor utmaning att förändra det samhället eftersom området har demoraliserats genom en lång negativ utveckling över flera generationer, där inga satsningar har gjorts. Hon skriver: "These histories of underinvestment, which most Americans would not want to see today, are now still playing out in contemporary isolation for poor people, preventing them from being able to get together what it takes to be part of the mainstream. The adults are undereducated, the institutions are poor and inadequate to make up for what families do not offer young people, and everyday life for these kids is just plain hard".

- Undersök gärna området "The Ozarks". Vad är det för typ av område? Hur ser levnadsstandarden ut där? Går det att hitta jämförande siffror mellan West Plains, Sverige och annat land? Vad är till exempel medellönen? Finns det något område i Sverige där man kan tänka sig att lång tid av stor arbetslöshet kan leda till en slags ärvd uppgivenhet? Eller finns det något som skiljer det amerikanska samhället från det svenska?

- Varför tror ni att en drog som Metamfetamin sprider sig så snabbt i ett område som "The Ozarks"? Går det att förstå hur något som är så pass destruktivt kan bli förknippat med ett helt geografiskt område?

Ree, familj och uppfostran

Ree är bara 17 år men har tvingats bli vuxen fort. Hon har hoppat av skolan för att ta hand om sin familj. När hon står inför det faktum att familjen kan förlora sitt hus ger hon sig ut på en farlig jakt efter sin pappa. Vad har hon för stöd och hjälp i sin vardag? Hennes största tröst kommer från kompiserna Gail som finns där att prata med. Grannarna är motsträviga och ibland nästan intill hotfulla men ställer ändå upp och tar hand om hästen och ger Ree mat. Likadant är det med hennes farbror, Teardrop, som är direkt avvisande först men ändå redo att offra sig själv i slutet för att rädda och hjälpa Ree. Ree är alltså inte så ensam som hon först kan tyckas men hjälpen kommer inte enkelt och spontant utan i sista stund när den nästan tvingas fram. Och det verkar vara blodsbanden som får hjälpsamheten att till slut blomma ut. De flesta som Ree har samröre med verkar på något sätt vara släkt med varandra (grannarna, Teardrop, Merab) och även om det inte är kärvtänligt så är släktskapet ändå något att vädja till när man ber om hjälp.

- Diskutera vad det betyder att ha stöd i livet. När behöver man stöd och vilken roll kan familj och vänner spela när man har det svårt?

- Är blodsband något speciellt? Är det så att vi känner något speciellt för personer som vi är släkt med, trots att vi kanske inte har något annat gemensamt? Vad kan det bero på i så fall?

I filmen ser vi hur Ree hela tiden utbildar sina syskon. När de går till skolan förhör hon dem på deras läxor. Det är en typ av uppfostran som vi, i vårt samhälle, lätt kan känna igen. Men vi ser också hur hon lär syskonen hur man gör hjortgryta och lär barnen skjuta. Inte för att de vill, utan för att de måste lära sig jaga och på så sätt kunna hjälpa familjen få mat på bordet. Det är ganska länge sedan den typen av uppfostran prioriterades i Sverige.

- Resonera kring vad det är som skiljer vår uppfostran i Sverige idag mot hur det har varit tidigare eller hur det är i andra länder. Vad är det vi behöver kunna idag? Vad skiljer mot då och nu, här och där? Intervjua gärna mor- och farföräldrar eller liknande och se hur de ser på uppfostran.

Kvinnor i en manlig värld

"Winter's Bone" är en film gjord av kvinnor och berättad ur en ung flickas perspektiv. Det är tyvärr inte så vanligt.

Männen i filmen finns närvarande hela tiden men det är intressant att se hur konsekvent det är kvinnornas berättelse vi får ta del av. Kompisen Gail får först nej på att låna mannens bil, men hon lyckas ändå till slut. Och när Merab i slutet dyker upp för att ta Ree till hennes pappas döda kropp tycks det vara en handling som kvinnorna, inte männen, har kommit fram till. De förstår Rees situation och bestämmer sig för att trotsa Blonde Miltons patriarkat som alla tidigare verkat så rädda för. "Winter's Bone" är en ovanligt komplex kvinnoskildring där kvinnorna i filmen både tycks vara fångade i en mansdominerad värld och autonoma.

- Hur upplevde eleverna filmens personer och perspektiv? Tänkte de på att det var en "kvinnlig" historia? Och måste man nämna det när man vanligtvis inte pratar om "manliga" historier?

- Vad hade varit annorlunda om Ree hade varit kille?

"Winters Bone" är skriven och regisserad av en kvinna. Det är, fortfarande, ovanligt. I USA är knappt 7 % av alla filmer regisserade av kvinnor. Ett tydligt exempel är att Kathryn Bigelow är den enda kvinna som vunnit en Oscar för bästa regi och det gjorde hon 2010 för krigsfilmerna "Hurt Locker". "Winter's Bone" är än mer ovanlig, för filmen är dessutom producerad av en kvinna.

I Sverige är statistiken visserligen lite bättre än i USA. I Sverige är cirka en fjärdedel av alla filmer regisserade av kvinnor. Svenska Filminstitutet har ett mål om att inget av könen ska ha en lägre representation än 40 procent bland de regissörer, producenter och manusförfattare som Filminstitutet delar ut pengar till. Det har hittills endast uppnåtts i kategorin manus.

- Vad tror ni det beror på? Att så få kvinnor gör, eller får göra, film? Och vad tror ni det gör för skillnad på den färdiga filmen?

På senare tid har det blivit populärt att i relation till samtal om film och jämställdhet relatera till Alison Bechdel filmtest. Alison Bechdel är amerikansk serietecknare som

på ett enkelt men slagkraftigt sätt belyst hur många filmer som bygger på ytliga kvinnoporträtt. Det hon gjort är att ställa tre frågor, "finns det två kvinnor i filmen med namn?; talar de två kvinnorna med varandra?; talar de om något annat än män?" Klarar "Winter's Bone" det testet? Om ni vill se statistik kring detta gå till: <http://bechdeltest.com/>

Musiken som flykt

I mitten av "Winter's Bone" kliver Ree in i ett främmande vardagsrum. En äldre kvinna sitter och sjunger för några gäster. Det är en kort scen men mig berörde den på djupet. Kvinnan sjunger så sorgligt men varmt att jag vill kliva in i det där nedgångna vardagsrummet och bara lyssna. Den fångar något unikt. Att det gömmer sig något motsägelsefullt bakom det vackra. Att kvinnan inte skulle kunna sjunga så fängslande utan att ha levt i den hårda värld som finns utanför det där vardagsrummet. Den världen som Ree lever i.

- Tror ni att det är så? Att man måste ha upplevt saker för att ha rätta känslan? Man brukar ju prata om den lidande konstnären.

Kvinnan som sjunger i scenen heter Marideth Cisco. Hon sjunger flera sånger på filmens soundtrack. Hon är ifrån Ozarkerna och har aldrig gett ut en skiva. Det hon sjunger, och det som präglar filmens musik, är amerikansk folkmusik. I USA har mycket av den musiken samlats ihop av en man som heter John Lomax och hans son Alan Lomax, som reste land och rike runt och spelade in musiker som framförde traditionella låtar och melodier. En sångskatt som finns sparad hos Smithsonian Folkways och finns att lyssna på via deras webbsida. Där går det att lyssna på folksånger från hela världen, inklusive Sverige.

Bland de amerikanska traditionella sånger som Lomax spelade in finns välkända sånger som "Tom Dooley" och "Wayfaring Stranger"

- Vad är det som kännetecknar den musiken? Vad finns det för likheter och skillnader med svensk folkmusik när det gäller teman, instrument och så vidare. Samarbeta

gärna med musikläraren på skolan och utforska ämnet ytterligare, både praktiskt som teoretiskt.

Produktionsuppgifter

USA 2010

Producent: Alix Madigan-Yorkin & Anne Rosellini

Manus: Debra Granik & Anne Rosellini

Förlaga: Winter's Bone (Roman) av Daniel Woodrell

Regi: Debra Granik

Foto: Michael McDonough

Musik: Dickon Hinchliffe

Klippning: Affonso Gonçalves

Kostymör: Rebecca Hofherr

I rollerna

Ree Dolly - Jennifer Lawrence

Teardrop - John Hawkes

Gail - Lauren Sweetser

Little Arthur - Kevin Breznahan

Merab - Dale Dickey

sheriff Baskin - Garret Dillahunt

Sonya - Shelley Waggener

Tekniska uppgifter

Speltid: 100 minuter

Format: Vidfilm (1,85:1)

Ljud: dolby stereo

Censur: Tillåten från 15 år

Svensk premiär: 7 januari 2011

Distribution

**NonStop Entertainment, Östhammarsgatan 68, 115 28, Stockholm
Box 271 34, 102 52, Stockholm Tel: 08 400 100 00 Fax: 08 400 100 03
www.nonstopentertainment.com**

Kontaktinformation via: www.sfi.se/filmdistribution

Filminstitutet kan inte garantera att filmen finns i distribution efter den har slutat visas på ordinarie biografrepertoar. Via länken ovan kan ni lära mer om hur ni hittar och bokar film.

Redaktion: Andreas Hoffsten, Film i hela landet, Svenska Filminstitutet, februari 2011